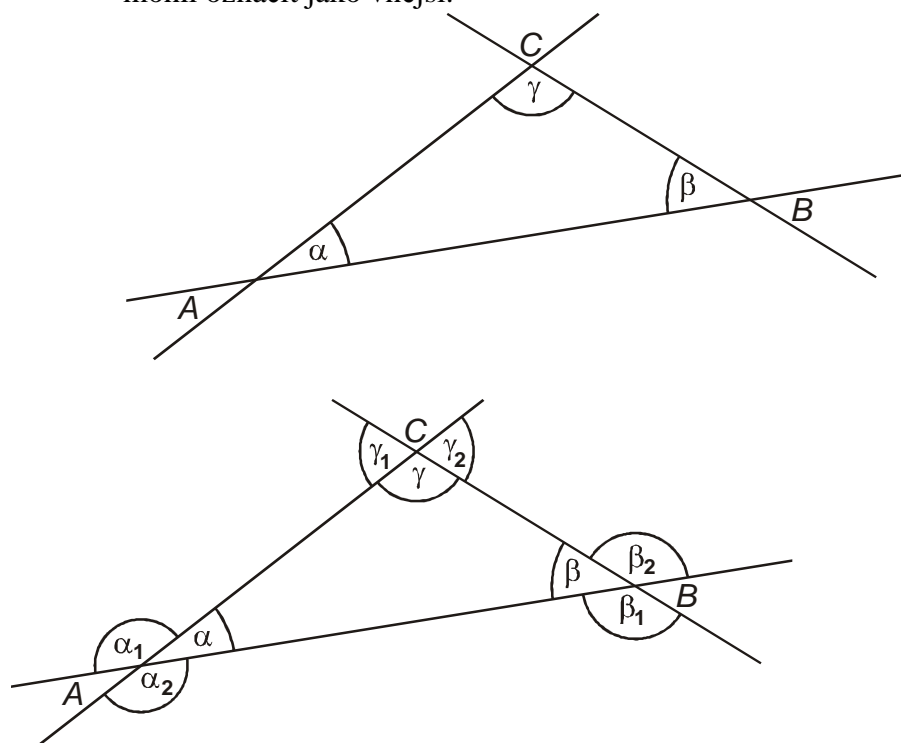

1.5.15 Vnitřní a vnější úhly trojúhelníku I

Předpoklady: 010514

Pedagogická poznámka: K hodně je možné přistoupit dvě způsoby. Můžete žákům rovnou nakreslit trojúhelník a vyznačíte na něm vnější úhly, nebo můžete zadat následující příklad a poté s nimi diskutovat, který úhel by si označení za vnější zasloužil nejvíce. Dopředu upozorňuji, že správný odhad má jen malá menšina třídy a většina se přiklání k tomu, aby se jako vnější úhel označil: buď vrcholový úhel k vnitřnímu úhlu (je nejvíce ven z trojúhelníka), celý nekonvexní úhel - například nekonvexní úhel CBA k úhlu β (je to všechno, co je venku z trojúhelníka). Přesvědčovat třídu, že je zbytečné označovat jiným jménem stejný úhel, nebo zbytek do 360° je těžké a nebyl jsem v tom příliš úspěšný. Jde také o poměrně značnou časovou ztrátu (minimálně 10 minut), výsledky nejsou moc přesvědčivé.

Př. 1: Na obrázku je nakreslen trojúhelník ABC . V trojúhelníku ABC jsou vyznačeny vnitřní úhly α, β, γ . Překresli obrázek do sešitu a zakresli do něj úhly, které bychom mohli označit jako vnější.

Oba vnější úhly jsou vždy shodné (jde o dvojici vrcholových úhlů).

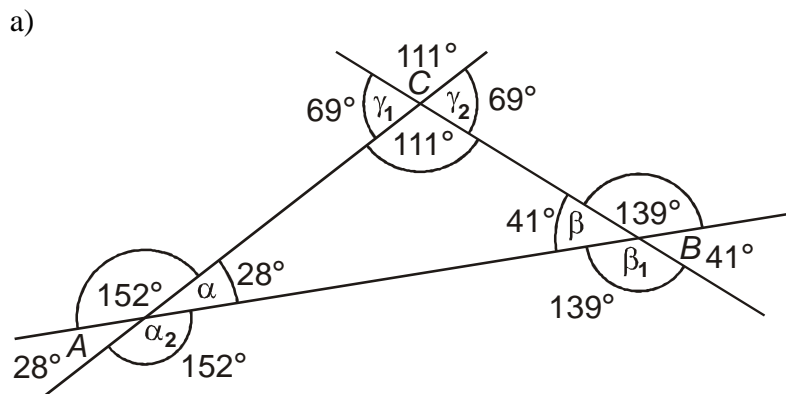
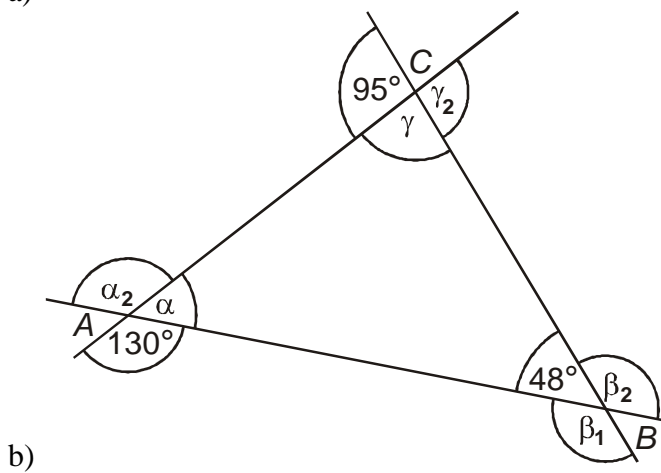
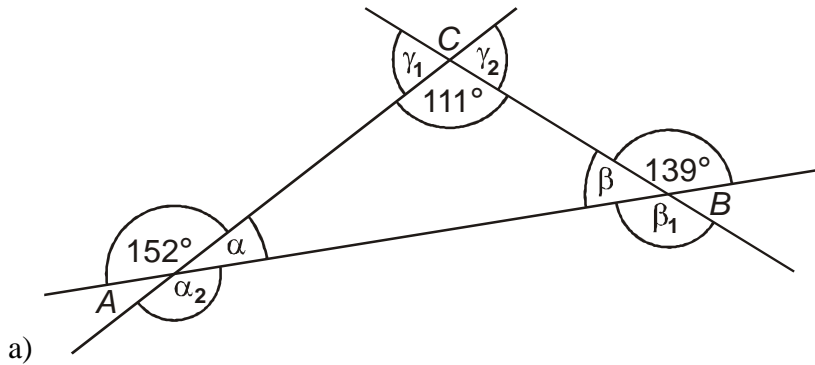
Př. 2: Co platí pro vnitřní a jemu odpovídající vnější úhel? Vyjádři vnější úhel pomocí vnitřního.

Vnitřní a jemu odpovídající úhel vnější tvoří dvojici vedlejších úhlů $\Rightarrow$ jejich součet je 180°
 $\Rightarrow$ můžeme psát:

- $\alpha_1 = \alpha_2 = 180^\circ - \alpha$

- $\beta_1 = \beta_2 = 180^\circ - \beta$
- $\gamma_1 = \gamma_2 = 180^\circ - \gamma$

Př. 3: Dopačítej všechny vyznačené úhly. Dopačtené hodnoty piš rovnou do překresleného obrázku.

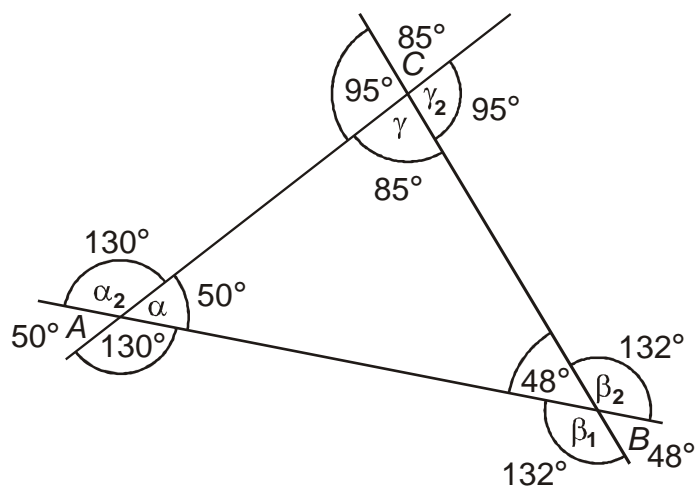

$$\alpha = 180^\circ - 152^\circ = 28^\circ$$

$$\beta = 180^\circ - 139^\circ = 41^\circ$$

$$\gamma_1 = 180^\circ - 111^\circ = 69^\circ$$

b)

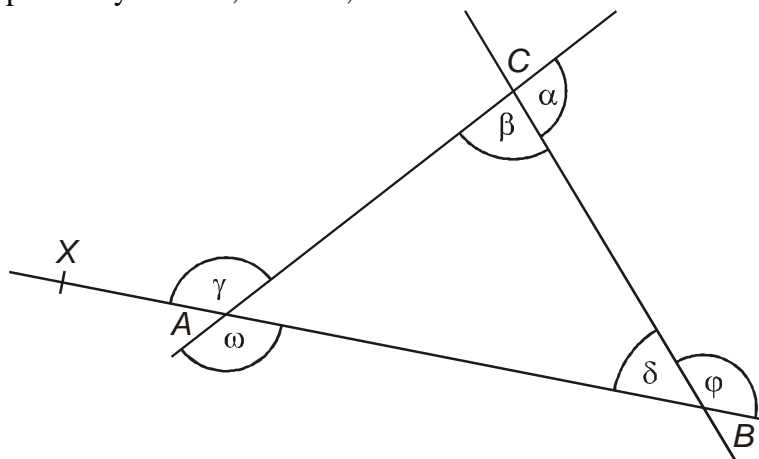

$$\alpha = 180^\circ - 130^\circ = 50^\circ$$

$$\beta_1 = 180^\circ - 48^\circ = 132^\circ$$

$$\gamma = 180^\circ - 95^\circ = 85^\circ$$

Př. 4: Prohlédni si obrázek. Do levého sloupce napiš všechny pojmenované vnější úhly trojúhelníku, do pravého všechny pojmenované úhly vnitřní. Do kterého sloupce patří úhly $\sphericalangle BCA$, $\sphericalangle CAX$, $\sphericalangle CBX$?

Vnější úhly
 $\gamma, \omega, \alpha, \varphi, \sphericalangle CAX$

Vnitřní úhly
 $\beta, \delta, \sphericalangle BCA, \sphericalangle CBX$

Pedagogická poznámka: Žáci rýsují a měří následující příklad poměrně rychle, proto je třeba být připraven a hodnoty na tabuli kontrolovat. Ještě před spuštěním příkladu se domluvíme, že škrtnutím označí trojice hodnot, které jsou úplně špatně, zakroužkováním pak trojice hodnot, které nejsou změřeny zcela přesně.

Pedagogická poznámka: Dané úhly rozdělím mezi žáky tak, aby sousedé neměli stejné zadání (trochu to připomíná rozpočítávání při schovce). Během řešení chodím mezi žáky a příliš malé trojúhelníky bez milosti škrtám. Při psaní výsledků na tabuli se snažím, aby žáci, kteří pravidlo objeví dali šanci těm pomalejším a svůj výsledek nevykřikovali nahlas. Jinak se není třeba obávat toho, že by se neobjevil dostatečné počet dostatečně přesných výsledků.

Př. 5: Narýsuj velmi pečlivě libovolný trojúhelník, jehož jeden vnitřní úhel má velikosti 10° , 20° , 30° , ..., 150° . Změř jeho vnitřní úhly. Postupuj tak, abys úhly určil co nejpřesněji. Změřenou trojici úhlů napiš na tabuli.

Uvádíme pouze některé z možných trojic získaných hodnot úhlů.

$10^\circ; 82^\circ; 86^\circ$	$20^\circ; 34^\circ; 126^\circ$	$40^\circ; 64^\circ; 76^\circ$
$40^\circ; 64^\circ; 76^\circ$	$50^\circ; 33^\circ; 97^\circ$	$60^\circ; 41^\circ; 79^\circ$
$70^\circ; 27^\circ; 83^\circ$	$90^\circ; 59^\circ; 31^\circ$	$100^\circ; 25^\circ; 55^\circ$
$110^\circ; 37^\circ; 33^\circ$	$120^\circ; 42^\circ; 18^\circ$	$130^\circ; 27^\circ; 23^\circ$

Př. 6: Sleduj hodnoty úhlů, které píšou Tví spolužáci na tabuli. Jestliže si něčeho zajímavého všimneš, nikomu (kromě učitele) to neprozrazuj a hledej důkaz, jak se přesvědčit o pravdivosti svého nápadu.

Součet vnitřních úhlů trojúhelníku je vždy 180° ($\alpha + \beta + \gamma = 180^\circ$).

Shrnutí: Součet vnitřních úhlů trojúhelníku je vždy 180° .